

ORANJE-BODE

— ter gelegenheid van de geboorte van —
H. K. H. Prinses Margriet Francisca

OLLAND GROEIT WEER !
HOLLAND BLOEIT WIJER !

Ja, zij zullen
Zich vervullen,
Deze tijden van geluk!
Dees ellenden
Gaan volenden;
En, verpletterd wordt het juk.

Romme zeide in 1937 eens: „Het gevoel van veiligheid onder de regeering van Oranje vindt zijn voornaamste rechtvaardiging in het optreden van den Koning, de werkdadigheid als Koninklijk leidsman van een mondig volk.”

Dat is en wil onze Vorstin zijn: Koninklijke Leidsvrouw van een mondig volk.

In die gezonde verhouding tusschen volk en vorst ligt een onverwoestbare kracht. Een Oranje kan en wil niet heerschen over een volk van slaven, dat slechts noode bukt voor het geweld van den tyran. Een volk als het Duitsche moge zich door de eigen regeerders laten ringeloozen en onderdrukken, het moge kreunend den nek buigen onder den voet van den dwingeland, voor zulk een positie is het Nederlandsche volk ongeschikt.

„De koningen van Nederland hebben nooit naar absolutisme gestreefd”, heeft Prof. Mr. C. W. de Vries eens gezegd. „Zelfs Willem I niet. Hij streefde naar een persoonlijk regiem en rekende op „het volgen der natie”. Voor onze koningen betekende het regeeren „bij de gratie Gods” nooit anders dan de onderworpenheid aan Gods bestel en zij hebben hun koninklijke functie niet van andere naard geacht dan elke andere functie in het publiek belang ondernomen.”

Dat heel ons volk dit voelt ook zonder dat het deze gedachte precies onder woorden kan brengen, daarin schuilt naast de sterke historische band de oorzaak van die wonderlijk-innige gehechtheid tusschen het Nederlandsche volk en het Huis van Oranje. Ondanks alle laster, die laaghartige landverraders vermogen uit te denken, blijft ons volk in Oranje gelooven als in de verpersoonlijking van alles wat edel en groot is. En een van de diepste oorzaken van de felle afkeer van elk oprecht Nederlander van de N.S.B.'ers is hun trouweloosheid ten opzichte van onze wettige Vorstin.

Wij kunnen over de toekomst van ons land gerust zijn, zoo lang Gods goedheid ons Vorstenhuis wil zegenen. Daarom mogen wij in de geboorte van dit kleine Prinsesje een hernieuwd bewijs zien van Gods trouw over ons volk. Wij zijn er van verzekerd, dat wat de toekomst ook brengen moge, Oranje en Nederland weer zullen worden vereenigd.

Velen vragen om nieuwe dingen als na den vrede ons land weer vrij zal zijn om naar eigen inzicht zijn binnen- en buitenlandsche aangelegenheden te regelen. Maar bij 95 % van onze volksgenooten beteekent dat nieuwe in ieder geval géén verandering van staatsvorm. Welke revolutionaire stor-

men er ook na den oorlog de wereld mog enteisteren en hoe andere landen ook uit de branding te voorschijn mogen treden, helderheid voor oogen: „Herstel onze constitutioneele mo-aan het volk van Nederland staat één enkel ideaal met narchie onder het Huis van Oranje”.

Geve God, dat de dag van de blijde intocht van heel onze Vorstelijke Familie, zes in getal, spoedig moge aanbreken, opdat wij de eenheid, die wij als natie in deze jaren van lijden zoo diep hebben doorvoeld, dan weer mogen beleven in den blijden jubel rondom ons geliefd Koninklijk Huis.

DANKBARE VREUGDE IN 1909 !

Prof. A. A. H. Struycken, in leven R.K. hoogleeraar aan de Universiteit van Amsterdam, hield ter gelegenheid van de geboorte van Prinses Juliana een afzonderlijk college over „Ons koningschap”, waarin hij o.m. de volgende karakteristiek gaf van de verhouding tusschen ons volk en Oranje:

„Wij hebben een verleden, dat wij gevoelen als een deel van het onze, een verleden, dat wij kennen als een hoofdelement in de zoo moeilijk te omschrijven en toch zoo krachtig werkende idee onzer nationaliteit. En in dat verleden zijn wij met het Oranjehuis één. Ik behoef U hier de geschiedenis niet te herhalen; ze is aan allen bekend, al spreekt ze niet voor allen dezelfde taal. Wèl spreekt ze voor alle van samenleven van Oranje en Nederland. Dat samenleven bracht alles, wat innige verbinding tusschen menschen brengen kan: het bracht liefde en toewijding, het bracht ook afkeer en verguizing; het bracht offers en lijden, het bracht ook zelfzucht en onverschilligheid; het bracht samenwerking en eendracht, het bracht ook verwijdering en tweespalt. Ons volk heet Oranje, Oranje ons volk te danken en te wijten. Wie stelt niet in de balans ons volk ols schuldenaar? Zelfs, ware het anders, één zijn wij geweest sinds meer dan 300 jaren in ons levensdoel: het belang van ons volk, hoe zij het ook begrepen, was het levensideaal der Oranjes. Zoo innige band plaatst het Oranjehuis als een dynastie niet buiten, boven ons volk: geschiedkundig is het Oranjehuis deel van ons volksbestaan. Daarom de eerste dank, toen het voortleven van dat Huis ons werd verzekerd: de vrees werd aan ons volk ontnomen, niet dat het een koning zou missen, maar dat het van zijn eigen ikheid een levenselement zou gaan verliezen.”

„Een Prinses is geboren...”

Eindelijk dan heeft de met spanning verwachte blijde gebeurtenis zich voltrokken. Wed was het stiller dan in de andere jaren. De torenklokken zwegen en de carillons lieten geen prinsenslied horen, maar in het bezette Nederland ging er een blijde mare van mond tot mond en van hart tot hart: „Daar is een prinses geboren...” Hier, onder ons geknechte volk, waar het recht niet meer heerst en waar de leugen hoogtij viert, daar viel een korte stille vreugde en even gingen onze gedachten naar dat andere werelddeel, waar een vorstelijk paar zich over een wieg buigt en lacht naar een pasgeboren wezentje.

Voor een vreemde blijft het steeds een vraag, hoe het nationale leven van het Nederlandse volk zo in diepste wezen steeds gebonden is geweest aan het Huis van Oranje-Nassau. Het was niet slechts een sentimenteel gevoelen en evenmin waren het slechts nuttigheidsoverwegingen, want anders had deze band de vele tijden van crisis niet kunnen doorstaan. Neen, dit volk met zijn Koninklijk huis is pas geworden wat het is, door de historie, die ze beiden hebben doorleefd. Het Nederlandse volk is geestelijk en materieel gevormd door al de gebeurtenissen en door al het lijden en strijden, dat het samen met het Huis van Oranje heeft doorgemaakt. Met hen hadden wij ons vaderland gemaakt tot een oord, waar het recht werd geëerbiedigd, waar de waarheid werd beleden en waar de vrijheid werd nagejaad.

En de vijand kent de kracht, die er schuilt in deze hechte verbondenheid tussen het Nederlandse volk en zijn Oranjes. Niet voor niets heeft hij bij zijn verraderlijke overval in de Meidagen al zijn krachten ingezet om onze Koningin als gevangene in zijn greep te krijgen. Niet voor niets heeft hij met de meest weerzinwekkende propaganda gepoogd ons van ons vorstenhuis te vervreemden. Niet voor niets heeft hij alle uiterlijke herinneringsbeelden aan ons vorstenhuis uit het maatschappelijke leven uitgebannen en in onmachtige woede de vorstelijke namen tot verboden goed verklaard. Neen, de vijand vreest de twee-eenheid Nederland-Oranje maar al te zeer. Hij weet, dat zijn verderfelijke beginselen op een onoverwinnelijke geestelijke weerstand zullen stuiten, waar het Nederlandse volk zich zijn verleden indachtig is, een verleden, waarin rechtvaardigheid en waarheid steeds het lichtend ideaal waren en waarin de nazaten van Prins Willem van Oranje hun devies „Je maintiendrai” steeds trouw zijn gebleven. Want inderdaad, gehandhaafd hebben zij ook de rechtspositie van den Nederlandsen onderdaan. Het is niet te zeggen van welk een onmetelijke waarde het bezit van een vorstin als Koningin Wilhelmina voor ons volk is gebleken. Het morele gezag, dat zij in de wereld geniet, zal aan de komende vredestafel van onschatbaar belang voor ons land blijken te zijn.

En de vijand weet dit alles maar al te zeer. Hij voelt de ondergrondse dreiging, die hem hier in de bezette gebieden bedreigt, en bij elke mokerslag, die de Geallieerden aan zijn veste toebrengen, worden zijn gedachten somberder en zijn gewelddaden wreder. Hij is als Belsazar, de koning der Chaldeeën, die zich onaantastbaar waande en in snorkende overmoed met zijn geweldigen uit de gouden bekens van het huis Gods dronk op de machtigheid van zijn rijk. Maar daar verschenen aan de witte muur de vingers eens

mensen hand, die schreef: „Mene, mene, tek el uphar-sin”. Toen veranderde zich de glans des konings en zijn gedachten verschrikten hem en zijn knieën stieten tegen elkaar. De uitlegging der woorden nu was aldus: „God heeft uw koninkrijk geteld en Hij heeft het voleind; gij zijt in weegschalen gewogen en gij zijt te licht bevonden; uw koninkrijk is verdeeld en het is den Meden en den Perzen gegeven.” En in dienzelfden nacht werd Belsazar, der Chaldeeën Koning, gedood.

Voor ons echter was deze winterdag in Jaunair een dag van vreugde. Verblijd waren wij, omdat in het heden het verleden herleeft. Door deze blijde gebeurtenis wordt in onze harten dat vuur levendig gehouden, dat ook door al de tijden heen in de harten der Oranjes heeft gegloeid en dat zal strekken om het Nazi-geweld van deze aardbodem weg te branden. De dag is niet zo ver meer, dat van de daken zal klinken het: „Holland groeit weer, Holland bloeit weer, Hollands naam is weer hersteld”. Dit ontluikende leven, dat ginds in Canada in een wiegje ligt, is de voorbode van het ontluikende Nederland, dat eindelijk deze gruwelijke onderdrukking van zich zal afschudden en zich in vrijheid en vrede zal ontplooiën tot een gemeenschap, die in deze wereld een boodschap van gerechtigheid zal doen weerklinken.

Moge de Almachtige zijn vaderhand uitstrekken over dit Koninklijk gezin en geve Hij, dat het wederzien spoedig zij.

MARGRIET FRANCISCA.

In 't Canadése verschit
Bloeit nu óp een MARGRIET,
Mooie ster-bloem uit Hollandse weide!
De hoop en de trots
— In de barning des lots! —
Van die deze komt zó verbeidden.

Ver over de grens
Reikt onz' hartlijke wens
Voor die kleine, in den vreemde geboren!
Zij gelukkige vaart
Vóór zij d'eerst maal verjaart
Aan haar met haar Ouders beschoren!!

Zij, „dochter der zee”,
„Parel”-schat naast de twee
Die ons HEIL en de VREE zullen brengen,
Leev' gelukkig en frank, —
Dan zal innige dank
Bee met lofzang in Nederland mengen.

Voor deez' lichtstraal door 't zwart
Van de rouw in ons hart
Over 't nameloos leed dezer jaren:
Dank en glorie den Heer!
Mogen spoedig wij weer
Met het Vorstenhuis blij ons vergaren.

ORANJE EN NEDERLAND.

In het verre vreemde land, op een stukje grond, dat door bijzondere beschikking tot Nederlandschen bodem is verklaard, werd in den nacht van 19 op 20 Januari een klein kindje geboren. Toen de mare van dit op zichzelf eenvoudige feit zich bliksemsnel over heel de wereld verspreidde, bracht zij ontroering in de harten van alle ware Nederlanders.

Doch niet het minst in dat deel van ons Koninkrijk, dat zoo zwaar gebukt gaat onder het ijzeren juk van den Duithebben gevuld bij het vernemen van de blijde tijding en wie zal de gebeden tellen, die op dien gedenkwaardigen, zonnovergoten Januari-dag zullen zijn opgestegen tot den Allerhoogste, om den Goddelijken gever van alle goeds eerbiedig te danken voor dit levend bewijs van Zijn liefdevol gedenken aan ons.

Aan wie graag dieper graaft dan de oppervlakte, dringt zich onwillekeurig de vraag op, waarin de oorzaak schuilt, dat de simpele geboorte van een klein meisje zulk een blijde ontroering vermag te wekken in het hart van heel een volk. Toen wij vrij waren, konden wij bij de geboorte van een prinsesje in ons Prinselijk gezin op passende wijze uiting geven aan onze gevoelens en door pers en radio werd de diepste grond onzer vreugde door mannen en vrouwen van elke levensrichting vertolkt.

Maar ook thans mag de stem der openbaarheid niet ontbreken en meer nog dan vroeger voelen wij er behoefte aan ons bewust te maken van wat er in ons aan liefde, trouw en gehechtheid voor en aan het Oranjehuis leeft.

Want het was geen ijdel sentimentsspel, dat ons hart sneller deed kloppen, toen wij vernamen, dat onze geliefde Prinses het leven had geschonken aan een dochterke. Daar is een redelijke grond en een historische oorzaak voor dit diepgeworteld gevoel en wij willen trachten ons daarvan eenigszins rekenschap te egven.

* * *

Voor ons is dit teere wezentje, dat nog nauwelijks de oogjes heeft geopend, een nieuwe sterke vezel in den hechten band, die Nederland en Oranje tesamen bindt. In de bange jaren onzer bittere beproeving zijn wij ons van één ding voorzeker allereerst en allermeeft bewust geworden en dat is onze onderlinge, nationale verbondenheid, die in ons Koninkshuis haar uitgangspunt en bekroning vindt. Onafscheidelijk zijn Oranje en Nederland door een gemeenschappelijk doorleefd verleden aaneengesmeed en wie wil trachten de toekomst van ons volk op te bouwen zonder daarbij aan het Oranjehuis de plaats der eere in te ruimen, die het krachtens heilig recht toekomst, moet reeds daarom alleen in zijn berekeningen falen.

In andere landen moge de gehechtheid aan het regeerend vorstenhuis groot zijn, in ons land maakt zij een deel uit van ons diepste innerlijk wezen. Een vrij Nederland is zonder Oranje ondenkbaar. Het gezag van Oranje geeft ons volk een gevoel van veiligheid, van waarborg tegen dwang, willekeur en rechtsverkrachting.

Daar waar de vorstenhuizen nog van jongen datum zijn, zooals in België en Zweden, kan er door de wijze waarop de regeerende vorsten hun taak waarnemen, een band ontstaan van waardeering, hoogachting en sympathie — anders staat het bij ons, waar een eeuwenlange samenleving ons lief en leed deed deelen, die ons inniger verbond dan in korter tijdsbestek mogelijk is.

Wij behoeven niet te herinneren aan de groote figuren uit ons vorstenhuis, aan een Prins Willem I, Prins Frederik Hendrik, Prins Willem III, Koning Willem I.

Wie kent niet de vrouwen uit dit roemrijk geslacht, die zich een naam verwierven in onze geschiedenis en een plaats in het hart van ons volk, omdat zij de belangen van dat volk koesterden en najoegen met al de kracht harer ziel? Juliana van Stolberg, Louise de Coligny, Amalia van Solms, Maria Louise van Hessen-Kassel, door de Friezen vereerd met den titel „Maaike-Meu”, Koningin Emma, wier lieflijk beeld nooit

of tenimmer uit de herinnering van ons volk zal worden uitgewischt.

Geen wonder, dat er oogenblikken zijn geweest in ons volksbestaan, dat men met bevend hart opzag naar de troon, omdat de eenzaamheid zich daar scheen te hebben genesteld. Slag na slag trof Koning Willem III, toen hij alle drie zijn zoons door den dood moest missen. Prins Maurits in 1850, Prins Willem in 1879 en de laatste Oranjeprins, Prins Alexander in 1884. En toen de oude koning in 1890 zelf de oogen sloot, hing heel het lot van ons geliefd Oranjehuis aan het broze leven van twee vrouwen. Koningin Emma en Koningin Wilhelmina waren 19 jaar lang de eenige vertegenwoordigers van het oude geslacht.

Dat de vreugde van ons volk in 1909 bij de geboorte van Prinses Juliana geen grenzen kende is dan ook licht verklaarbaar.

Doch weer werd het eenzaam om de troon, toen na het overlijden van Koningin Emma en Prins Hendrik in 1934 heel de Koninklijke Familie opnieuw was ingeschrompeld tot de kleinste mogelijke gemeenschap, die van moeder en dochter. Wie in de jaren daarna wel eens de opening der Staten-Generaal heeft meegemaakt, kon moeilijk ontkomen aan een gevoel van beklemming, als hij opzag naar die twee Hooge Vrouwen aan wie elke mannelijke steun was ontvallen.

Maar thans bloeit door Gods onmetelijke goedheid de aloude Oranjestam opnieuw op. Prins Bernhard werd ons toegevoegd als Prins der Nederlanden en Hij heeft Zich door Zijn kloeke, fiere houding in de ure des gevaars voor altijd een plaats veroverd in de harten van ons volk. De Prins is niet maar de Gemaal van onze geliefde Prinses en de Vader van onze lieve, kleine Prinsesjes, maar Hij is om en door Zijn eigen Persoon en houding één der onzen geworden, een echte Oranjeprins, afstammeling van den Vader des Vaderlands.

Met de geboorte van Prinses Beatrix zag ons volk opnieuw de aloude band tusschen Oranje en Nederland bevestigd. Tot dusver zet zich onder Gods ondoorgrondelijk bestel slechts de vrouwelijke linie voort. Het Prinselijk gezin telt nu drie Oranjeprinsesjes.

Indien er niet later — misschien, zoo God wil, op échten vaderlandschen bodem — een Prinsje wordt geboren, dan zal de traditie der vrouwenregering in ons land tot in vier geslachten worden voortgezet. En wie zal er ons om beklagen?

Reeds nu erkennen velen, dat wij van de regeering der vrouwelijke Oranjes de beste ervaring hebben opgedaan. Waarom zouden we dan iets anders verlangen?

Was niet Koningin Emma het schoonste voorbeeld van barmhartigheid, eenvoud en waarheid, wier tactvol optreden alom bewondering wekte? En de Koninklijke Vrouwe, die thans onze Leidsvrouw is en dat zal blijven zoolang God Haar het leven spaart, vervult Zij niet ons aller hart met gloeiende trots om Haar onvergelyklijke fierheid, Haar ontembare moed, Haar onkreukbare trouw — en Haar diepe deernis met ons schrijnend leed? En onze geliefde Prinses Juliana, wier eenvoud herinnert aan Haar Grootmoeder en die Haar Moeder gelijkt in de flinkheid, waarmee Zij Haar lang niet gemakkelijk lot aanvaardt en in de liefde tot Haar toekomstig volk, die ons bij elk woord, dat Zij spreekt, toestraalt — is dat alles ons geen waarborg, dat wij ook onder Haar regeering ons even veilig en gelukkig zullen voelen als onder welken mannelijken Oranjevorst ook?

Prinses Juliana zal het voorrecht hebben in Haar zware taak te worden bijgestaan door Prins Bernhard, een voorrecht, dat wij ons een vreugde achten te mogen deelen.

Neen, wij behoeven ons waarlijk niet te beklagen, dat God tot dusver aan het Prinselijk Paar slechts dochters deed geboren worden!

* * *

Wat in ons land de vreugd eover het voortbestaan van het Oranjehuis zoo algemeen doet zijn is het feit, dat ons Koninkschap zoo bij uitstek nationaal is. In het Koninkschap der Oranjes zien wij de waarborg van alles, wat ons als natie heilig en dierbaar is en geen der maatschappelijke bevolkingsgroepen acht zich daarbij uitgesloten. Prof. Mr. C. P. M.